

BUURTBEWONERS UIT HET "BLINDEKEN" EN OMLIGGENDE IN 1920-1930 (Vervolg en slot)

"Jan den Agent" woonde naast Fonske met zijn familie, vrouw en 4 kinderen. Jan was ook werkzaam bij Pante & Masquelier, maar zijn bijnaam "den Agent" herinnerde aan zijn vorige werkzaamheid. Jan was politie-agent geweest. Hij was immers een grote, stevige man. Helaas, werd hij verslaafd aan alcohol en aan "dreupels" en hij moest het politiekorps verlaten. Als werkmans bij Pante & Masquelier herviel hij nog dikwijls in zijn droeve gewoonte en zijn vrouw en kinderen hadden er veel onder te lijden. Zijn oudste zoon Marcel werkte als helper bij de smid Triphon. Het was een wat achterlijke jonge man (waarschijnlijk door de te vele druppels van zijn vader). De oudste dochter Esther was bijna nooit te zien, ze werkte waarschijnlijk thuis. De tweede dochter Julienne, een viertal jaren ouder dan ik, was ook een weinig achterlijk. Julienne was een braaf, eenvoudig meisje en mijn ouders lieten mij met haar als bewaakster, kleine wandelingen maken in de buurt. Spelen in het St-Elisabeth's hoveke, of eens tot aan het Gravensteen en de Koornmarkt.

In die tijd was ik reeds dol op boten en schepen en met Julienne bleef ik soms lang, vanop de St-Michielsbrug kijken naar het laden en lossen van de toen talrijke binnenvaartschepen die aan de kaai lagen langs de Koornlei en de Graslei. Alles interesseerde mij, laden en lossen, schepen zien aanleggen of door een sleepboot op touw genomen worden. Maar als een sleepboot zijn stoomfluit liet gaan, was ik telkens zo bang en verschrikt dat ik het op een loopje zette zonder om te kijken, tot in het Blindeken waar Julienne, die redelijk zwaarlijvig was, buiten adem, vijf minuten later ook aankwam!

Julienne werkte later in een papierenzakkenfabriek in de Ieperstraat, geloof ik. Maurice, de jongste zoon, was ook een speelmakker, alhoewel een drietal jaren ouder dan ik. Toen hij 14 was studeerde hij aan de beroepsschool Carels en Nicaise voor ajuteur. Hij was een zeer goede leerling, behaalde het gewenste diploma en bracht het verder tot chef ajuteur en mecanicien in een grote Gentse garage. Ik wilde toen ook ajuteur worden!

Het huis naast Jan heeft door meerdere mensen bezet geweest. Juist na de oorlog van 14-18 woonde er een behanger-matrasmaker. Dit herinner ik mij zeer wel. Juist na het verdwijnen van de Duitsers haalde moeder al de weggestopte goederen te voorschijn uit een valse schoorsteen waar de bezetters nooit aan gedacht hadden : koperen voorwerpen en al de wol van de vooroorlogse matrassen. Die was natuurlijk zeer ineengekoekt en moest "getrokken" worden wilde men er terug matrassen mee vullen. Onze behanger gaf ons een eenvoudig toestel om dit werkje op te knappen. Samen met grootmoeder heb ik dan meegeholpen deze grote massa wol en paardshaar terug open te trekken. Ik aanzag dit werk als een spel. Ik was dan maar 5 jaar

oud! Enkele dagen nadien was het gedaan met de strozakken, "kaf" en "zeegras" en sliep iedereen weer op goed gevulde elastische matrassen. Wat een vreugde!

De man verhuisde en in zijn plaats kwam een bediende van de Universiteitsbibliotheek, toen nog aan de Ottogracht. Het was een kleine, ziekelijke man en zijn vrouw zag er ook niet gezond uit. Hun 2 zoontjes, jonger dan ik, werden 2 speelkameraadjes voor mij. Hun naam ben ik vergeten. Ze bleven maar een 4-tal jaren in de straat wonen.

In hun plaats kwamen twee redelijk oude juffers wonen welke in mijn kinderjaren een grote rol hebben gespeeld, voornamelijk de blinde juffer, zuster van de andere. Die blinde juffer was mijn pianolerares! Vader verplichtte mij, toen ik 6 jaar was, piano te leren. Hij zelf kende muziek en was vroeger lid geweest als baszanger in een koorgroep. Hij was dol op zang en opera en met moeder ging hij 3 maal per week naar de Franse Theater!

De juffer was blind geboren. Twee uren per week leerde ik solfège en piano bij haar en dit... gedurende 10 jaren. Eerst woonden de 2 juffers in de Komijnstraat. Nu ze in het Blinden woonden werd dit gevaarlijk voor mij, want mijn lerares kon horen wat ik daar aan het spelen was!

Wel te verstaan dat ik op die leeftijd soms meer lust had met mijn makkers op straat te spelen dan Czerny's of Kuhlau's noten op het klavier terug te vinden! Maar ja, ik moest. Het is pas later dat ik er werkelijk genot van gehad heb, want na Kuhlau, enz. kwamen de sonaten van Mozart, Haydn, Beethoven die ik toen niet verstond, alhoewel ik ze tamelijk behoorlijk kon spelen.

Ik herinner mij wel dat ik in het 2e studiejaar van de Lagere School reeds een klein stukje pianomuziek mocht spelen gedurende de proclamatie! Wat mij nog verwondert is het feit dat een blinde juffer muziek kon leren en goed kon spelen. Ik zie mijn arme lerares nog (ik had er medelijden mee) de les volgen met de vingertoppen van de rechterhand op een Braillegestippeld boek, terwijl ze met de linkerhand boven mijn hand naging of ik het gewenste "doigté" observeerde en mij op de vingers tikte als ik mis was.

Mijn moeder die minder muzikaal was dan mijn vader wou op een gegeven moment dat ik enkele moderne "veusjes" zou leren. Daarom had ze niets beters gevonden - helaas voor mij - dan mij enige lessen te laten volgen bij een andere lerares op de Poel waar ik valsjes, charlestons en zo zou leren spelen. Het duurde niet lang of mijn blinde lerares had het gehoord. Het bleef bij een enkele moderne deuntjes van toen : Valencia, Dolorosa, Sous le Soleil Marocain en Arthemise (waarvan moeder de woorden onder de noten zorgvuldig onleesbaar had gemaakt... wat er mij natuurlijk toe aanspoorde ze trachten te lezen, wat mij gelukte). Voor mijn blinde lerares die ook een kwezelke was, waren al deze muziekjes ontuchtige liedjes en was het doodzonde ze te spelen.

Het was maar toen ik volwassen was dat ik de klassieke muziek en de Beethoven- en Mozart-sonates eindelijk begreep en er het sublieme van waardeerde.

De 2 juffers hadden een gehuwde broer die ook blind was van geboorte. Die was ook pianist maar ging, begeleid door zijn vrouw, piano's stemmen. Waarschijnlijk waren deze mensen van een vroeger welgestelde familie. Mijn lerars gaf ten andere ook lessen aan kinderen van rijke en zelfs nobele families, en ook in meisjeskostscholen. Wat plezant was en mijn vader zeer waardeerde, was het feit dat ik hem op de piano kon begeleiden als hij opera-aria's zong. Zo kende ik veel aria's uit Faust, Le Barbier de Séville, enz. van buiten. Nu nog luister ik graag naar mooie muziek en oefen ik nog mijn arthrose-vingers op de toetsen van een kleine electronische piano. Een met 77 toetsen, 1 per jaar van mijn leven!

Toen ik nog een kleine jongen was woonde naast mijn pianolerares een gezin van 4. Vader en moeder, een zoon Oscar en een dochter die Honorine heette, geloof ik.

Vader was oud-strijder en was gedurende de oorlog brankardier en ziekenverpleger geweest bij het Belgisch Leger. Als iemand uit de straat een kleine kwetsuur of kneuzing opliep, was hij de man om te verzorgen en de genezing te bevorderen. Hij was trambediende, ontvanger, biljetgever op de Gentse electriche trams. Hij ontving dus in het tramrijtuig en met een dik blauw potlood markeerde hij op een lang briefje (hij had er van verschillende kleuren op een plank geschikt), vatte het briefje met een gummi rondeeltje dat bevestigd was aan het ander uiteinde van zijn potlood, scheurde het biljet af om het te overhandigen aan de reiziger. De "souches" van al die biljetten bleven geklemd op een zijde van de plank. Soms gaf hij ons enkele pakjes souches en dan speelden wij "tramcontroleur".

Oscar en Honorine bezaten een wonderspeelgoed, namelijk een toverlantaarn, waarmee Oscar gekleurde glazen platen, vergroot op een scherm kon projecteren. Hij was een 3-tal jaren ouder dan ik. Samen met Guustse en Maurice deden deze drie, de kleinere zoals ik tegen elkaar boksen. Er werd in de straat een "Ring" gemaakt met stokken tussen de kasseistenen, verbonden door koordjes. Onnodig te zeggen dat dit spel gewoonlijk eindigde met een bloedneus of een blauw oog! Met lawaai en soms echte vechtpartijen. Maar ook de familie van Oscar verhuisde.

In de plaats van Oscar kwamen 2 juffers wonen. Zusters waarvan men de ouderdom nooit heeft kunnen raden. Jarenlang heeft men deze twee "kwezels" niet zien verouderen of veranderen. Ze waren zeer beleefd en vriendelijk tegen iedereen. Altijd met dezelfde zwarte kleren hadden zij geen andere bezigheid dan de religieuze diensten te volgen in de St-Elisabethkerk en onder weg hun dagelijkse boodschappen te doen. Deze deftige juffers hebben dikwijls geweldige scènes moeten horen, want naast hun huis woonden twee gezinnen waarvan men niet kon zeggen dat ze aan te bevelen waren.

Ja, twee gezinnen, Vader en Moeder en een getrouwde zoon met zijn vrouw. Vader en zoon waren werkzaam als facteur bij de Post en... geweldige amateurs van jenever. Als zij dronken thuiskwamen ontstonden er dan ook geweldige ruzies tussen man en vrouw, en deze eindigden met slagen en hulpkreten. Ze waren niet onbekend bij de politie!

En op de hoek van de Komijnstraat woonde Colette. Een rond de 60-jarige weduwe die daar een "stamineetje" uitbaatte "In het Gouden Zulleke". Het was een lange, magere, taaie vrouw. In haar klein stamineetje stonden maar een 4-tal tafeltjes en enige stoelen. Op de vloer was een dun laagje wit zand gestrooid en aan elke tafel stond er op de grond een "spekelbakske" gevuld met zand. In die tijd werd er nog veel tabak gepruimd en deze bakjes waren dus wel nodig. Alles gezegd, was het een kalm stamineetje. Men hoorde er zelden twisten of kijven, alleen maar soms Gentse liedjes zingen. Van tijd tot tijd kwam er wel eens een waggelende man buiten die moeilijk zijn weg kon vinden, maar ja, dat is nog het minste!

Boven op het verdiep en op een zolderkamertje woonde als huurster een vrouw "Mietse" en haar zoon Florimond. Florimond was iets jonger dan ikzelf en een van mijn speelmakkers. Maar het was een echte wildeman. Altijd moest hij gelijk hebben en hij kon liegen "dat de stukken er afvlogen" en dat hij zijn eigen leugens geloofde! Het liep dikwijls uit op twisten, scheldwoorden en... vechtpartijen. Meermaals heeft hij mij met een bloedende neus naar huis laten gaan. Niet alleen mijn vader, maar ook niemand anders zouden het gewaagd hebben bij Mietse te gaan klagen. Het arme mens (zij was arbeidster in de vlasspinnerij "La Lys") kon zo gemeen de mensen uitschelden en haar braaf zontje, met vloeken en schreeuwen, laten doorgaan als het slachtoffer van de vagebond met de bloedneus.

Toen wij, nog geen 8 jaar oud, eens aan het spelen waren werd Florimond zwaar gekwetst bij een auto-ongeval; hij liep namelijk een dijbreuk op. De Heer Claeys-Fiévé was de ongelukkige dader. Hij was waarschijnlijk de eerste bezitter van een personenwagen in de buurt. De Heer Claeys zorgde voor alles, Florimond bracht enkele weken door in het hospitaal. Dezelfde heer heeft waarschijnlijk ook gezorgd voor de verdere opvoeding van Florimond. Hij studeerde voor ajuteur-mecanicien en toen ik nog in Canada woonde vernam ik dat hij eigenaar geworden was van een grote Gentse garage. Hij stierf echter vóór mijn terugkomst uit Montreal.

De bewoners van de omliggende straten zijn mij minder bekend, uitgenomen mijn vriendjes en hun ouders natuurlijk.

Een van mijn beste vrienden, Marcel, heeft met mij in dezelfde klas de 6 jaren Lagere School doorgebracht. Wij waren leerling aan de Decrolyschool aan de Begijnhofdries. Marcel was een betere leerling dan ik. Hij bleef steeds de 2e of de 3e, waar ik de 4e of de 5e bleef. Beiden gingen wij ook naar het Athe-

neum, hij in de Nederlandse afdeling, ik in de Franse. Dat mocht omdat mijn vader afkomstig was van Verviers en ik in Parijs geboren werd. Marcel, noch ikzelf eindigden het Atheneum. Marcel werd bediende in een Bank en ik presenteerde mij voor het examen aan de Hogere Zeevaartschool in Antwerpen. Ik werd, helaas, gebuisd in... Geschiedenis. Ik mocht mij het jaar nadien weer presenteren omdat ik geslaagd was in Mathesis, maar mijn ouders die er niet van hielden mij op zee te zien varen, gaven mij geen toelating. Ik werd dan maar leerling aan de Hogere Nijverheidsschool, Afdeling Textiel. Marcel verliet het slechter, hij werd aangetast door Polio en stierf in de jaren 60. Zijn ouders waren goed bevriend met de mijne. Marcel's vader was Stationschef van het goederenstation Gent Rabot. Dank zij hem kregen een viertal jongens uit de buurt een paar afgedankte stalen wieltjes welke dienden om de kabels van de signalen te dragen. Dit liet ons toe elk zijn trotinette op te timmeren. Dat duurde niet lang. Twee sterke planken, enkele nagels en oogvijzen en plaatijzer en onze trotinette was klaar. En of wij er mee speelden. De stalen wieltjes lieten ons niet toe op de ongelijke straatstenen te rijden, maar de lange blauwe vlakke stenen welke dienden als trottoirbordure konden uitstekend gebruikt worden. De voegen tussen twee zulke boordstenen werden door de passages van onze tweewielers meer en meer uitgesleten en verbreden merkkelijk. Het duurde niet lang of de "klak-klak" bij het overrijden van die voegen werd in onze verbeelding het geluid van de wielen van sneltreinen op het spoor. Wij konden lange stroken berijden langs de trottoirs in het Blindeken, de Komijnstraat, de Peperstraat, de Hoogstraat en de afdaling langs de Ramen waar een doorlopend trottoir bestond. In de Hoogstraat reden wij zo snel als de Trams Nr. 3. Van de Hoogstraat naar de Brouwerstraat was er een redelijk steile helling waar wij zonder bewegen, staande op onze trotinette, in volle snelheid naar beneden konden rollen. Het is op die strook dat ik op een zondagmorgen een geweldige val maakte. Ik viel met mijn voorhoofd op de kant van de borduur en bloedde overvloedig. Mijn speeltuig was gebroken en werd niet vernieuwd! De vader van Oscar, de oude brankardier, had werk om mijn wonde te verzorgen.

Twee van mijn beste vrienden, een meisje Micheline ongeveer even oud als ik en haar iets jongere broer Marcel, woonden bij hun grootmoeder, bij iedereen bekend onder de naam van "Marraine". De ouders van Micheline en Marcel kwamen maar van tijd tot tijd. Vader was, denk ik, een hogere techniker in elektriciteit en werkzaam in een elektrische centrale, waarschijnlijk in Zwevegem want later verhuisden mijn 2 vriendjes naar die plaats waar ik eens uitgenodigd werd voor een week-end, toen ik reeds studeerde aan de Indus. Micheline studeerde toen aan de Handelsschool voor Juffrouwen aan de Nieuwenbosstraat, en Marcel begon zijn studies aan de Université du Travail van Charleroi. Beiden maakten mooie carrières. Het zijn de enige vrienden van mijn kinderjaren die ik nog ken en waarschijnlijk lezen zij deze regels. Alle twee, alsook de andere Marcel uit de Komijnstraat, waren zoals ik lid

van een jeugdgroepering met Franse naam "Les Semailles au Soleil". Deze maatschappij organiseerde gedurende de wintermaanden elke zondagmorgen bioscoopvertoningen in de toen bekende "Cinéma Majestic" in de Veldstraat. Wij zagen daar een half dozijn documentaires en een komiek om te eindigen. Ik heb er veel geleerd. Zo kenden wij ook alle films die er gedurende de week werden voorgesteld. En het was juist de eindperiode van de stomme film en het begin van de sprekende films. Zo gingen wij ook kijken naar films met geluidsdecor "Ben Hur", "La Grande Parade" en de eerste zangfilm "Broadway Melody".

De groepering had ook een lokaal waar de jongens en de meisjes de donderdagnamiddag konden samenkomen. Er was mogelijkheid voor de filatelisten om postzegels uit te wisselen, gezelschapsspelen, enz. Men kon ook leren tenten opbouwen in het park. Dit lokaal was in een der mooie herenhuizen gelegen op de Coupure. Ik ging er dikwijls.

Op de dag van de "bootjesvaring" in Terdonck organiseerde de groepering ook de trip daarheen op een sleepboot of een toeristenboot. Dat was ook zeer plezierig. Sommigen keken naar de wedstrijden, anderen speelden den ganzen dag in de weiden op de oevers van het Kanaal van Terneuzen. Maar "Semailles au Soleil" duurde maar enkele jaren en verdween op een mysterieuze manier.

In de Komijnstraat leefden ook nog 3 broers, wilde kerels die minder speelden met de anderen. Hun vader was ook ajuteur-mekaniker en had een kleine garage in een der afgedankte werkplaatsen van de Stokerij in de Brouwerstraat.

Langs dezelfde kant woonde ook een gezin, man en vrouw. Zij heette Godelieve en was, als ik mij niet vergis, hemdenmaakster voor een confectiemagazijn. Ondanks haar lieve naam, kon Godelieve geweldig te keer gaan als een bal bij ongeluk de ruiten van het venster van de voorkamer aan stukken sloeg. Hoe het kwam is moeilijk te zeggen, maar bij mijn weten is dat drie maal gebeurd toen wij "Balle-Chasseur" speelden. De bal werd dan meestal met kracht geworpen om het doel niet te missen! De ouders van de spelers moesten dan samen de nieuwe ruit en de plaatsing ervan betalen.

Enkele huizen verder dan Micheline en Marcel woonde nog een meisje, Cécile, ook ongeveer onze ouderdom, maar zij speelde bijna nooit op straat... en werd "Primus" op haar school. Zoals die gebeurtenissen onlangs werden beschreven in "Ghendtsche Tydinghen" gaf dit in de Komijnstraat aanleiding tot een groot buurtfeest : huis met bloemen versierd, bloemenslingers boven de straat, vlaggetjes, enz. 's Avonds was het voor ons het grote feest. Wij marcheerden, dansten en maakten plezier met papieren Chinese lantaarns die snel vuur vatten door de brandende kaars. Wij schoten ook "Boerenslagen" af en liepen rond met fonkelende vuurstaafjes.

Verder woonde in de Komijnstraat de Heer Claeys, eigenaar van de stokerij en waarschijnlijk van al de huizen die er rond gebouwd waren. Hij woonde in een mooi herenhuis, nu zijn er burelen in ondergebracht. Naast het huis Claeys-Fiévé was er nog een herenhuis bewoond door de familie De Jaegher waarvan nog steeds de koperen naamplaat bestaat. De Jaegher had een atelier rechtover zijn huis waar men kunstmeubelen maakte en misschien nog wel maakt.

Op de hoek van de Komijnstraat en de Ramen bestond een Estaminet dat nu afgebroken is. De naam ervan ben ik vergeten. De baas ervan was een ambachtsman, hij was Meester-Boekbinder en gaf les in zijn vak aan een avondschool. Hij bond mijn nog bestaande "Dictionnaire Larousse" in 2 delen in. Mijn ouders kochten dat in afleveringen die ik nieuwsgierig doorbladerde bij iedere levering.

De Ramen was toen meer een winkelstraat en er waren ook 2 of 3 stamineetjes. In een der winkels kon men van alles kopen : van kloefen tot gedroogde vis. Juist naast de enige grote poort van de Stokerij was de groentenwinkel van Benoni die gehouden werd door zijn vrouw Mietje, een klein vrolijk vrouwtje waarvan men den ouderdom niet kon raden. Altijd slordig gekleed en met uitstekende haren in haar blozend gezicht. Benoni zelf maakte alle dagen 's morgens zijn "tournée" met een stootkar om groenten en fruit te verkopen.

Op de hoek met de Brouwerstraat was een verfwinkel waar men alle benodigdheden verkocht. "Witsel" voor de ruwe koermuren, wit- en verfborstels. Men maakte er olieverf door verfpoeder te mengen met lijnolie en verkocht er ook "esprit de sel", ammoniak, enz.

Het was in die winkel dat ik kennis heb gemaakt met de ammoniakgeur. Nieuwsgierig als ik was, ontstopte ik de fles en stak mijn neus boven de hals... Ik wist onmiddellijk hoe ammoniak rook, toch heb ik de fles niet laten vallen! Ongeveer in het midden van de straat, rechtover de winkel van Benoni, was de winkel van Evelyne waar men linten en passementerie kon kopen. Het huis bestaat nog, ik heb er een gekleurde pentekening van gemaakt. Evelyne was goed bevriend met mijn moeder, ik ging er dikwijls spelen toen ik nog een kleine kleuter was. Ik mocht er alles doen, schuiven openen en met verwonderde ogen al die linten en knopen gadeslaan.

De echtgenoot van Evelyne was machinist op die reuze-stoomlocomotieven van de sneltreinen. Hij werd zelfs instructeur op die monsterachtige stoommachines met wielen van meer dan 2 m. diameter. De dochter, Lieske, iets jonger dan mijn moeder kwam bijna iedere dag, na het middagmaal, thuis bij ons goeden dag zeggen. Het was een mooie, vrolijke jonge vrouw. Later is zij getrouwd met een onderofficier.

De Brouwerstraat was een kalm straatje. Daar woonde een vriendje, Jozef, wiens vader Inspecteur was bij de Geheime Politie. Dikwijls ging ik thuis bij

Jozefke spelen, er was meer plaats in huis en op de grote koer konden wij heerlijk spelen met een driewielvelo. Toen wij beiden 6 jaar waren, gingen wij samen naar school op de Begijnhofdries. Nauwelijks was het schooljaar begonnen of er brak een epidemie uit van de toen zo gevreesde ziekte, de Diphtherie. Jozefke was de eerste die werd besmet en stierf aan de ziekte. Ook een meisje uit de Brouwerstraat liet het leven. Op een nacht vertoonde ik ook de kenmerken van de ziekte. Moeder verwittigde de dokter aan de Hoogstraat die op dit moment in het bezit was van het anti-diphtherieserum. Ik kreeg het serum ingespoten en genas. Maar door de ziekte verzwakt, kreeg ik alle andere bestaande kinderziekten op een rijtje en ik was een goede 3 maanden thuis. Ik herinner mij nog een erge oogkwaal die mij veel heeft doen lijden. Mijn oogleden waren 's morgens samengeplakt en grootmoeder moest met het zachte uiteinde van een duivenpen, in olijfolie gedompeld, zacht over mijn ogen strijken om ze open te krijgen. Ik bleef lange dagen in huis; niemand mocht in huis buiten vader, moeder en grootmoeder. Met weemoed zag ik mijn vriendjes in de straat spelen. Soms kwamen zij aan het venster een goeden dag zeggen. Al was ik nog zeer klein, toch heb ik er mij rekenschap van gegeven dat ik erg ziek was en ik was overtuigd dat ik heel mijn leven lang ziek zou blijven. Om de epidemie definitief te weren moesten school en huis ontsmet worden.

In de Brouwerstraat woonde nog een echte ambachtsman, Theophiel, specialist in het pianomaken. Hij was meestergast in de pianofabriek van Van Hyfte op de Nederkouter.

In dezelfde straat woonden nog enkele confectiethuiswerkers.

Op de hoek van de Ramen, rechtover de verfwinkel, was er een klein winkeltje van een bandagist. Het waren arme mensen. Op een morgen gebeurde er in de winkel een afschuwelijke moord die een grote indruk op mij gemaakt heeft. De zoon van het gezin, een ruwe kerel, heeft er de ontvanger van een bank met messteken gedood. Daarna vluchtte hij met de fiets van het slachtoffer, maar werd dezelfde dag nog aangehouden. Hij werd terdoodveroordeeld. Op de Koornmarkt kon men het uitgehangen vonnis lezen, op een bord geplakt en geflankeerd door twee rijkswachter met de sabel op de schouder. De bekende Gentse schilder Jacques Bergmans heeft het winkeltje nog op doek gebracht.

Op de hoek van ons Blindeke, woonde in de Brouwerstraat een gezin waar de zoon George primus werd in de Lagere School aan de Begijnhofdries. George, een jaar of vier ouder dan ik, kwam ook nooit op straat spelen. Hij was een vlijtige leerling en heeft verder voor onderwijzer gestudeerd, denk ik. Deze primus werd natuurlijk ook in onze buurt gevierd en alle kinderen uit de buurt namen uitbundig deel aan de feestelijkheden. De vader van George was facteur, een kleine zwijgzame man. De moeder, Elvire, was zeer fier over haar zoon, met reden!

De Luxemburgstraat was meer bewoond langs één zijde. De andere zijde vormde de achterkant van de huizen in de Burgstraat die evenwijdig loopt. Meerdere van die huizen waren winkels en hadden een kar of een wagen met paard en er kwamen enkele paardestallen uit in de Luxemburgstraat. Er hing dan ook altijd in dit smalle straatje een aangename geur van hooi, stro... en paarden.

In een van de huizen woonde Gustaaf met zijn vrouw Rachel en 2 kinderen : Lisette, een meisje en een jongere zoon Etienne, 2 goede vriendjes uit mijn kinderjaren. In hun straatje waren zij de enige kinderen en zij kwamen spelen bij hun tante Bertha, de zuster van Rachel, die rechtover ons huis woonde in het Blindeken.

Gustaaf was boekhouder in een Gentse textiel fabriek, een weverij. Het was een grote, elegante man. Hij had een mooie bibliotheek en las zowel tijdschriften over kunst en geschiedenis als over techniek en physica. Toen hij later verhuisde en ik zelf het tijdschrift "Science et Vie" las, gaf hij mij een 10-tal jaargangen van dit tijdschrift uit de jaren '20. Dit heeft mij toegelaten een historisch overzicht te krijgen van de nieuwe uitvindingen zoals auto's, radio's, etc.

Gustaaf had ook een moto met side-car die hij gebruikte om met heel zijn gezin naar het "Heilig Huizeke" aan de Leie te rijden waar hij een kleine bungalow huurde. Ik heb meerdere keren mogen meerijden om in het toen reeds vuile water van de Leie te zwemmen... en uit het water te komen met een zwarte, vuile streep rond de kin!

Naast Gustaaf woonde een arme sukkel, een schoenmaker, die ook op een avond door zijn jonge helper met een hamer werd doodgeslagen om enige centen te roven. Die moord maakte weer veel ophef in de buurt. Jammer dat dit moest gebeuren in een anders zo kalm milieu.

De kleine winkeltjes in de buurt voldeden natuurlijk niet aan al de behoeften van de inwoners. Maar reeds toen was de Begijnengracht een zeer drukke commerciële straat met tal van winkels. Melk, kaas, eieren waren te krijgen in de zuivelhandel gehouden door De Tremerie, de zoon zat met mij in de klas. Wilfried Serck was ook een klasgenoot, zijn vader woonde verder in de straat en verkocht allerhande messen, scharen, enz. Het huis bestaat nog, althans in 1982.

Nevens De Tremerie was er een spekslagerij gehouden door De Rudder. Hoeveel keren zou ik als kleine jongen niet bij "Rudder" geweest zijn om voor het avondmaal een vierendeel leverpâté, geperste kop of een lookworstje te gaan halen? Ook smout kochten wij daar, smout dat toen nog veel gebruikt werd in plaats van boter. Grootmoeder had een recept met verschillende kruiden om dit varkensvet zeer smakelijk te maken. Wat ik altijd met bewondering aanschouwde was de handige manier waarop de slager met een groot

mes, fijne sneden kon snijden uit een grote gekookte hesp met het been er nog in. Dat zag er veel lekkerder uit (en het was fijnere kost ook) dan de nu in plastic voorverpakte hesp uit de grootwarenhuizen. De Rudder verkocht alle soorten vers varkensvlees en worsten en "bloenden".

In de Begijnengracht vond men ook een fotograaf. Er was ook nog de bekende winkel Soudan waar men een grote keuze van behangpapier kon vinden. Een grote verfwinkel "'t Scheepke" was er ook, die had een mooi uithangbord. Dichtbij waren dan ook nog fijne kruidenierswaren te koop in "De Zwarte Kat".

In een papierhandel ging ik dikwijls mijn kwartje "zondagsgeld" verteren aan mooie prentkaartjes over "De Geschiedenis van Rome" of andere "pozekes". Op de hoek met het St-Elisabethplein, daar waar Tram N°1 een grote bocht maakte om de Burgstraat binnen te rijden en dichtbij de trottoir kwam, was de winkel "Brabo" waar ik mijn eerste "Trenchcoat" kreeg.

De Burgstraat was iets minder commercieel. Op de hoek met de Peperstraat was er De Paepe, een grote winkel "Behanger en Decoratie" met uitstalramen in de Peperstraat en in de Burgstraat.

Rechtover De Paepe was er een groot- en kleinhandel in ijzerwaren en allerhande gereedschappen. De Keyser was de naam, geloof ik. Er was ook een bakker-pâtissier, een beenhouwer en een electricien. De Hoogstraat was ook kalmer. Daar kwam ik gewoonlijk in 2 winkels : op de hoek met de Ramen kocht ik soms "sneukelderije" bij Schaubroeck, en op de hoek van de Houtlei, schuins daarover, was er een Delhaize. Daar kochten wij koffie, de winkel was daarin gespecialiseerd en er hing altijd een rijke geur van gebrande koffie. Verschillende soorten koffie waren gerangschikt in grote, rood geverfde metalen potten met deksel. De dame die bestelde was een goedhartig, zeer beleefd mens. Haar naam was Fecheyr als ik het goed heb onthouden. Iedere keer dat ik er ging kreeg ik enkele "spekken" in een driehoekig papieren zakje. Op de Poel was er toen de boekhandel Bayens waar ik, samen met moeder, een of ander boek mocht kopen... als ik braaf geweest was. Telkens ik daar langs kwam kon ik niet nalaten enkele minuten voor het uitstalraam te staan om de titels te lezen van de aantrekkelijke boeken die er lagen. Een manie die ik nog altijd niet verloren heb!

Waar ik graag ging, alhoewel het een apotheek was, was bij de Heer Van Wynendaele in de St-Michielsstraat. Een reeds bejaarde, zeer beleefde man met indrukwekkende baard. Ik ging er regelmatig de kleine poedertjes tegen de hoofdpijn halen voor mijn grootmoeder. Ik zie nog altijd de apotheker het goedje klaarmaken in een mortier, het witte poeder uitgieten op een groot papier en gelijkmatig verdelen in 12 kleine hoopjes en die dan afzonderlijk verpakken in kleine op een speciale manier gevouwen papiertjes. En iedere keer dat ik er ging kreeg ik een "cornetje" met enkele jujube-bonbons! Een andere winkel waar ik nog een goede herinnering aan over hou, is een papier-

handel gehouden door 2 juffers, 2 zusters waarschijnlijk. Ze waren altijd deftig in het zwart gekleed, waren zeer beleefd, en de winkel was krakend proper. Er heerste de voor mij aangename reuk van papierwaren, schrijfboeken, potloden en zo meer.

Van een heel andere aard waren de twee snoepwinkels dicht bij de school aan de Begijnhofdries. De ene op de hoek van het St-Elisabethpleintje was proper en net gehouden, een klein winkeltje. De tweede in een der eerste huizen dicht bij het Proveniersterstraatje, aan de nu genoemde Rodenbachstraat was veel groter, maar alles was er slordig en de vrouw die er heerste was ook niet zo netjes! Ze had het ten andere zeer druk en moest 's middags, vóór het hernemen der lessen een massa jongens in het oog houden die langs alle kanten snoeperijen aan het kiezen waren. Wat het meest werd gekocht in die tijd waren kleine reepjes melkchocolade "Senez Strubelle" in rood papier met gulden letters verpakt. Dat kostte een kwartje en binnenin zat er een gekleurd prentje met de afbeelding van een of ander groot of historisch man uit de Belgische Geschiedenis. Er waren er 100 verschillende en iedereen wilde de hele serie in zijn bezit krijgen. Wij allen hadden onze prentjes met een elastiekje samen gehouden en onder ons was het een dagelijks uitwisselen. "Geef mij ne Van Artevelde veur nen Ambiorix." Zelfs gedurende de lessen werden zó historische personages onder de banken uitgewisseld.

Wat kochten wij daar nog? Zure, groene "muiletrekkers", zwarte rollekens "kousebanden" en "rekkers". Ook knikkers. Knikkers werden ook uitgewisseld : "k Geve twaalf moarbels veur euwe schuune gruute gloaze bolleket." Dat was voor de vaste winkels. Maar vele handelaars kwamen ook "op tour-née" hun waren aanbieden met stootkar of met paardekar of -wagen, zelfs met een ezelskar. Elke dag bracht dit in de buurt een zekere bedrijvigheid die ik wel eens zal vertellen.

Jaime JURDAN

ERRATUM

In het artikel "Toen de wegenwerken op de Poel en Sint-Michielsplein een stuk ver verleden blootlegden" in Gh. T. 1991 - Nr. 5 zijn er 2 fouten geslopen. Bij de illustratie op p. 260 wordt er gesproken over het "Schokkelbroersvestje". Vele lezers zullen wellicht die overbodige I over het hoofd gezien hebben.

Vervelender is het foutje op de 1e en 2e regel van p. 269 waar Sint-Michielskerk staat i.p.v. Sint-Michielswijk.

Misschien best onmiddellijk verbeteren?